

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ЦИТРИЯК ВІКТОР ЯРОСЛАВОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності,
кандидат юридичних наук, доцент*

АЛЬБЕЩЕНКО ОЛЕКСІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ

В умовах сучасних геополітичних процесів, останні події на міжнародній арені свідчать про те, що військовий та бойовий потенціал країн-агресорів не завжди досягає поставлених стратегічних цілей. Формування сучасної системи міжнародних відносин, іноді загострює старі проблеми та створює нові загрози, що негативно відображаються на системі міжнародної безпеки в умовах глобалізації, та у зв'язку з загостренням військових конфліктів, міждержавних протистоянь, на перший план виходить новий вид війни, в якій безпосередню участь беруть приватні військові компанії.

Приватні військові компанії (далі – ПВК) – це комерційні підприємства, що пропонують спеціалізовані послуги, пов'язані з участю у війнах і воєнних конфліктах, включаючи бойові та інші спеціальні операції з захистом, обороною та охороною будь-кого і будь-чого, збором розвідувальної інформації, стратегічним плануванням, оперативною підтримкою та логістикою, постачання, обслуговування, інструктажем і консультуванням [1].

Правове регулювання діяльності приватних військових і охоронних компаній, пов'язані з низкою таких проблем:

– діяльність ПВК ведеться в межах міжнародного приватного права (державно-приватне партнерство) і міжнародного публічного права (воєнна політика), дає можливість виконання ними незаконних спеціальних «прихованих» воєнних операцій та саме властивість прихованості у використанні послуг ПВК є протиправною, що спотворює відповідний порядок та підпорядкування цих сил у посередницьких війнах, маючи властивість уникати відповідальності за міжнародні злочини проти миру і людства;

– міжнародна система юридичних принципів і норм щодо діяльності ПВК, мають значні прогалини, знаходяться в сліпій зоні юрисдикції багатьох держав світу, та в найкоротший термін потребують доопрацювання світовою спільнотою міжнародної системи правових норм і юридичних колізій щодо запобігання, недопущення надалі цих негативних явищ і процесів.

В умовах глобалізаційних викликів та інтенсивної трансформації цивілізаційних процесів, ПВК стали нині вагомим і ефективним інструментом впливу на міжнародні відносини шляхом їх застосування у виконанні спеціальних операцій та воєнних конфліктах, спрямованих на зміни у регіональних і світових процесах, геополітичної ситуації у світі [2]. Найбільш значними «гравцями» на міжнародному ринку ПВК на сьогодні є Велика Британія, Ізраїль, США та Франція [3].

Так, у 2008 р. був прийнятий Документ Монтре про відповідні міжнародно-правові обов'язки й передові практичні методи держав, що стосуються функціонування ПВК у період збройного конфлікту та Міжнародний кодекс, в якому значну увагу приділено використанню послуг подібних компаній саме в умовах воєнних конфліктів [3].

За останні роки ПВК в умовах воєнних конфліктів продовжують інтенсивно розвиватися та вдосконалюватись, практично не відрізняючись від регулярних армій, які добре озброєні, мають власні штурмові війська, свою власну розвідку з чіткою та професійною командною структурою, військові полігони, артилерію та бронетехніку в тому числі бойові танки. Наразі військам ПВК не вистачає підводних човнів, військових кораблів, літаків, але з урахуванням всіх хронологій та динамічних процесів, які ми спостерігаємо, найближчим часом вони незабаром будуть отримані на озброєння та застосовуватимуться у воєнних конфліктах.

Особливу занепокоєність світової спільноти щодо загрози миру та світової безпеки, коли за значних прогалин міжнародної системи юридичних норм немає чіткої визначеності правового положення ПВК у зв'язку зі своєю специфічною функціональністю, що значно ускладнює відмежування діяльності їх персоналу від найманства, порушуючи принципи міжнародного права, як політична незалежність, суверенність, територіальна цілісність держав, що потребує в умовах сучасних викликів формування нової системи міжнародної і європейської безпеки.

Список використаних джерел:

1. Кохан Г. Л. Правові питання діяльності приватних військових компаній: Міжнародний аспект. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. Том 31 (70). № 2. 2020. С. 191–192.
2. Семенюк В. В. Застосування приватних військових компаній для забезпечення національних інтересів і безпеки держави. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. Том 31 (70). 2020. № 2. С. 30–31.
3. Юртаєва К. В. Кваліфікація найманства: національний та міжнародно-правовий аспект. *Forum Prava*. 2018. № 4. С. 141–148.

Ключові слова: агресор, воєнний конфлікт, загроза, міжнародне право, найманство, незалежність, приватні військові компанії, суверенітет.

Key words: aggressor, military conflict, threat, international law, recruitment, independence, private military companies, sovereignty.

Хижняк Євген Сергійович Окремі аспекти загальної профілактики умисних вбивств підрозділами кримінальної поліції	408
Цитряк Віктор Ярославович, Альбещенко Олексій Станіславович Правові питання діяльності приватних військових компаній в умовах воєнних конфліктів	413
Павліченко Євгенія Володимирівна, Косяк Олег Володимирович Напрями розвитку пробації в Україні	415
Григорчак Діана Володимирівна Протидія торгівлі людьми в умовах війни та глобальних викликів XXI століття	417

СЕКЦІЯ 22 КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

Tishchenko Valerii Volodymyrovych, Bielik Larysa Stepanivna Features of forensic analysis in the investigation of crimes	420
Загородній Віктор Євстафійович, Гресь Юлія Олегівна Збройний конфлікт як обстановка вчинення та розслідування злочинів	423
Цехан Дмитро Миколайович Класифікація доходів, сформованих за результатами злочинної діяльності	425
Самойленко Олена Анатоліївна, Тітуніна Катерина Вікторівна До питання криптовалют як засобу вчинення кримінального правопорушення	427
Ващук Олеся Петрівна, Стевенсон Оксана Степанівна Перспективи криміналістики в умовах російсько-української війни	430
Албул Сергій Володимирович, Колодій Денис Володимирович Оперативно-розшукове документування колабораційної діяльності в умовах воєнного стану: проблемні питання	432
Кубарев Іван Володимирович, Барган Сергій Сергійович Використання доказів у закордонних моделях допиту	436